

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

**2025 թ. հոկտեմբերի 27-ից 31-ը ք. Բրյուսել
(Բելգիայի Թագավորություն) գործուղման արդյունքների վերաբերյալ**

1. Անունը, ազգանունը, զբաղեցրած պաշտոնը՝

Սոսե Ստեփանյան - ՀՀ ՊԵԿ միջազգային համագործակցության վարչության պետ

2. Գործուղման վայրը և ժամկետները՝

Բելգիայի Թագավորություն, ք. Բրյուսել, 2025 թ. հոկտեմբերի 27-ից 31-ը:

3. Հրավիրող կողմը՝

Համաշխարհային մաքսային կազմակերպություն (ՀՄԿ)

4. Գործուղման նպատակը (աշխատանքային ո՞ր խնդրի լուծման համար էր նախատեսված գործուղումը)՝

ՀՄԿ Մշտական տեխնիկական կոմիտեի (այսուհետ՝ ՄՏԿ) նիստերն անց են կացվում տարին երկու անգամ: ՄՏԿ-ն հանդիսանում է ՀՄԿ միջազգային ստանդարտների արդիականացման, առևտրի դյուրացման և միջազգային համագործակցության հիմնական հարթակներից մեկը, որի հիմնական նպատակներն են՝ նպաստել մաքսային գործի ռազմավարական զարգացմանը՝ առևտրի դյուրացման գործիքների ու մեխանիզմների մշակման և կիրառման միջոցով, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների արդիականացման, էլեկտրոնային առևտրի և միջազգային փոստային առաքումների մաքսային ընթացակարգերի պարզեցման միջոցով:

Գործուղման նպատակը եղել է միջազգային մաքսային ստանդարտների և ընթացակարգերի փոփոխությունների, այդ թվում՝ մաքսային տեղեկատվական և տեխնոլոգիական նոր լուծումների ներդրման, մաքսային վարչարարության բարելավման և պարզեցման վերաբերյալ քննարկումներին ՀՀ մաքսային ոլորտի ներկայացուցչի մասնակցության ապահովումը, ՀՀ շահերի ներկայացմանը, փորձի փոխանակումը՝

հետագայում այն նաև ՀՀ մաքսային համակարգում տեղայնացնելու հեռանկարներից ելնելով:

5. Քննարկված թեմաները՝

2025թ. հոկտեմբերի 28-ից 30-ը ք. Բոյունելում տեղի ունեցած ՀՄԿ ՄՏԿ նիստի ընթացքում ներկայացվել են նախորդ նստաշրջանների զեկույցները: Միաժամանակ, քննարկվել են մի շարք կարևոր թեմաներ. մասնավորապես՝ «Խելացի մաքսատուն» ծրագիրը, Մաքսային ոլորտում ներդրվող նորագույն տեխնոլոգիաները, Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) Առևտրի դյուրացման համաձայնագրի (TFA) իրականացումը, ՄԱԿ-ի «Awaza» ծրագրի՝ դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրներում մաքսային տարանցման մեխանիզմը, Ազատ առևտրի գոտիների մասով ՀՄԿ ստանդարտները, ինչպես նաև «Կանաչ մաքսատուն» հայեցակարգի, անվտանգության խելամիտ սարքերի վերաբերյալ հարցեր: Քննարկվել է նաև Մշտական տեխնիկական կամիտեի 2025-2026թթ. աշխատանքային ծրագիրը:

6. Հանդիպումները, ելույթները, բարձրացված կամ քննարկված հարցերը՝

Նիստի ընթացքում քննարկվել են մաքսային համակարգերի թվայնացման, արհեստական բանականության և ավտոմատացված վերլուծական համակարգերի ներդրման հարցեր՝ ռիսկերի կառավարման, առևտրային հոսքերի օպտիմալացման և մաքսային հսկողության արդյունավետության բարձրացման նպատակով: Տեղի են ունեցել քննարկումներ ԱՀԿ Առևտրի դյուրացման համաձայնագրի (TFA) իրականացման ընթացքի վերաբերյալ: Քննարկվել են ՄԱԿ-ի «Awaza» ծրագրի շրջանակներում դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրների տարանցման մեխանիզմների կատարելագործման, տարածաշրջանային տարանցիկ ուղիների և մաքսային համագործակցության զարգացման վերաբերյալ հարցեր: Քննարկվել են փոստային առաքանիների մաքսային ձևակերպման ընթացակարգերի արդիականացման, էլեկտրոնային առևտրի կարգավորման միասնական մոտեցումների մշակման, ինչպես նաև բեռների սկանավորման, հետագծելիության և

վերահսկման նոր սերնդի տեխնիկական միջոցների կիրառման վերաբերյալ առանցքային հարցեր:

Նիստի ընթացքում Միջազգային համագործակցության վարչության պետ Սոսե Ստեփանյանը հանդես է եկել ելույթներով՝ մասնավորապես ընդգծելով ՄԱԿ-ի «Awaza» գործողությունների ծրագրի կարևորությունը դեպի ծով ելք չունեցող զարգացող երկրների, այդ թվում՝ Հայաստանի համար՝ նշելով, որ ծրագիրը կարող է էական դեր ունենալ տարածաշրջանում առևտրային և մաքսային ընթացակարգերի պարզեցման առումով: Նշվել է, որ Հայաստանի համար կարևոր է «Խելացի մաքսատուն» ծրագրին անդամակցումը, ինչը համահունչ է մաքսային վարչարարության բարելավման ռազամավարությանը և նպաստում է ՀՀ մաքսային համակարգում նորարարական տեխնոլոգիաների զարգացմանը, ռիսկերի կառավարման համակարգի բարելավմանը, ինչպես նաև ծրագրին միացած երկրների միջև ապահովում է փորձի փոխանակում: Կարևորվել են նաև ՀՄԿ ջանքերը՝ ուղղված էլեկտրոնային առևտրի ոլորտում անվտանգության ապահովմանը առանձին ստանդարտների մշակման միջոցով՝ անդրադառնալով նաև ՀՀ-ում էլեկտրոնային առևտրի միջոցով թմրանյութերի ու այլ արգելված ապրանքների տեղափոխման ծավալների աճին ու դրանց կանխարգելման մեխանիզմներին:

7. Հանդիպման կամ հավաքի ժամանակ ընդունված որոշումները, պայմանավորվածությունները, ստորագրված փաստաթղթերը՝

ՀՄԿ և քաղաքականության հարցերով հանձնաժողովի ենթակայությամբ գործող ՄՏԿ-ն իր որոշումներով ձևավորում է հարցերի շրջանակ, որոնք հետագայում ներառվում են վերոնշյալ մարմինների օրակարգերում: Նիստի ընթացքում ի գիտություն են ընդունվել աշխատանքային խմբերի զեկույցները, ՀՄԿ «Խելացի մաքսատուն» ծրագրի մասով արձանագրված առաջընթացը, ՄԱԿ-ի Awaza ծրագրի գործողությունների 2024-2034թթ. պլանը, ինչպես նաև ՀՄԿ կողմից 2024թ. այս ծրագրի շրջանակում անդամ պետություններին տրամադրված կարողությունների զարգացման աջակցությունները,

ԱՀԿ Առևտրի դյուրացման համաձայնագրի իրականացման մասով ուսումնասիրության արդյունքները, էլեկտրոնային առևտրի ոլորտում ՀՄԿ ջանքերը՝ ուղղված անվտանգային ռիսկերի կառավարմանը, այդ թվում՝ ընթացիկ նախաձեռնությունները, մարտահրավերները ու ռազմավարական առաջնահերթությունները, ինչպես նաև «Կանաչ մաքսատուն» ծրագրի շրջանակում առկա ռեսուրսները ու արձանագրված առաջընթացը: Կանաչ մաքսատան հոչակագրի քննարկումը տեղափոխվել է հաջորդ ՄՏԿ նիստ, քանի որ անդամ երկրների շրջանակում կոնսենսուս չի ձևավորվել: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասով Կիոտոյի վերանայված կոնվենցիայում փոփոխություններ են առաջադրվել, ու անդամ պետությունները նախանշել են այդ փոփոխությունների առաջնահերթությունները: Ի գիտություն է ընդունվել ՄՏԿ-ի 2025-2026թթ. աշխատանքային ծրագիրը, ինչպես նաև Զգայուն սահմանների գործողությունների՝ 2025-2028թթ. ծրագրի մասով ՄՏԿ-ին առնչվող գործողությունները:

8. Առաջարկությունները, դրանց ընթացք տալու վերաբերյալ առաջարկները՝ եղանակը, ձևը, ժամկետները, պատասխանատուները, ակնկալվող արդյունքները՝

ՀՀ ՊԵԿ-ը մշտապես մեծ կարևորություն է տվել միջազգային տարբեր հարթակներում գործընկեր երկրների մասնագիտական կառույցների հետ իրականացվող մասնագիտական քննարկումներին: Նման միջոցառումներին մասնակցությունը հնարավորություն է տալիս ուսումնասիրել միջազգային լավագույն փորձը, մշտապես տեղեկացված լինել միջազգային մաքսային ստանդարտներից, ներկայացնել ՀՀ ձեռքբերումները մաքսային վարչարարության ոլորտում և ձևավորել նոր կապեր ու համագործակցության նոր հեռանկարներ:

Ելնելով վերոշարադրյալից՝ ՀՄԿ Մշտական տեխնիկական կոմիտեի նիստին մասնակցությունը հնարավորություն է ընձեռել ներգրավվել առանցքային թեմաների շուրջ քննարկումներին, որոնք միտված են Հայաստանի մաքսային համակարգի արդյունավետության բարձրացմանը և միջազգային լավագույն փորձի հնարավոր տեղայնացմանը:

9. Ստորագրությունը, ամսաթիվը՝

Սոսե Ստեփանյան

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Սոսե Ստեփանյան' (Sosé Stepanian) with a stylized flourish at the end.

04.11.2025թ.